

Sygn. akt II Ca 263/13

POSTANOWIENIE

Dnia 20 czerwca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Wojciech Vogt
Sędziowie:	SSO Marian Raszewski (spr.) SSO Janusz Roszewski
Protokolant:	st. sekr. sąd. Elżbieta Wajgielt

po rozpoznaniu w dniu 20 czerwca 2013 r. w Kaliszu

na rozprawie

sprawy z wniosku (...) SA Oddział w K.

z udziałem C. S., R. S., Skarbu Państwa -Starosty (...)

o zasiedzenie

na skutek apelacji uczestników postępowania C. S. i R. S.

od postanowienia Sądu Rejonowego w Ostrowie Wielkopolskim

z dnia 27 grudnia 2012r. sygn. akt I Ns 962/09

p o s t a n a w i a:

oddalić apelację

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 27 grudnia 2012 r. Sąd Rejonowy w Ostrowie Wielkopolskim stwierdził, że (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w K. jako wieczysty użytkownik gruntu i właściciel budynków – nieruchomości położonej w O. przy ul. (...) objętej księgą wieczystą (...) nabyła przez zasiedzenie z dniem 1 stycznia 2004 r. służebność gruntową polegającą na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia w postaci napowietrznej linii energetycznej wysokiego napięcia 110 kV relacji (...) O. Północ - (...) O. P.,- umiejscowionej nad stanowiącą współwłasność uczestników postępowania R. S. i C. S. nieruchomości położoną w O. W.. Przy ul. (...) o obszarze 0,1246 ha, oznaczoną w ewidencji gruntów numerami działek (...), a zapisaną księdze wieczystej (...) wraz z prawem nieograniczonego dostępu do tych urządzeń w celu ich bieżącej konserwacji, naprawy i modernizacji- przy czym przebieg tej linii został oznaczony na mapie biegłego inż. J. K. kolorem różowym.

Według ustaleń Sądu Rejonowego uczestnicy postępowania R. S. i C. S. są współwłaścicielami do wspólności ustawowej zabudowanej nieruchomości położonej w O. W.. Przy ul. (...) o obszarze 0.1246 ha oznaczonej jako działki nr (...).

Zgodnie z decyzją byłego Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w P. z dnia 11.04.1972 r. nad działką m.in. R. S. miała przebiegać linia energetyczna 110 kV O. Pn. – O. W..

Decyzją z 15.07.1973 r. – byłego Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w O. W.. Zezwolono Zakładowi (...) na przeprowadzenie linii energetycznej o mocy 110 kV na nieruchomościach położonych w rejonie m. Ostrowa W.. Pn-P.. Oraz W.. W kierunku K..

W dniu 28.12.1973r. linia ta, której inwestorem był Zakład (...) została przekazana i przyjęta do eksploatacji.

Przez należące do uczestników postępowania działki nr (...) przebiega napowietrzna linia energetyczna wysokiego napięcia relacji ze stacji transformatorowo – rozdzielczej (...) O. W.. Północ – (...) O. W.. Południe.

Decyzją z 9.10.1991 r. Wojewoda K. stwierdził nabycie z dniem 5 grudnia 1990 r. przez Zakład (...) w K. z mocy prawa użytkowania wieczystego gruntu położonego w O. W.. Przy ul. (...) oznaczonego jako działki nr (...), stanowiącego własność Skarbu Państwa, będącego w zarządzie tego przedsiębiorstwa oraz nabycie nieodpłatnie na własność Zakładu (...) w K. budynku- stacji trafo położonego w O. W.. Przy ul. (...).

Decyzją z 1.08.1995 r. Wojewoda K. stwierdził nabycie z dniem 5 grudnia 1990 r. przez Zakład (...) w K. prawa użytkowania wieczystego gruntu Skarbu Państwa o powierzchni ogólnej 0.9724 ha położonego w O. przy ul. (...) oznaczonego jako działka nr (...) i jako działka nr (...) oraz prawa własności budynków i urządzeń trwale związanych z gruntem w postaci budynku rozdzielni, budynku stacji transformatorowej, sieci wodno-kanalizacyjnej; dróg i chodników.

Zapisanym właścicielem zabudowanej nieruchomości położonej w O. W.. Przy ul. (...) oznaczonej jako działki nr (...) o obszarze 1,4748ha jest Skarb Państwa. Zapisanym użytkownikiem wieczystym tej nieruchomości i właścicielem budynków, budowli oraz urządzeń stanowiących odrębny przedmiot własności był poprzednik prawny wnioskodawcy (...) S.A. z siedzibą w K..

Na nieruchomości tej znajduje się główny Punkt Zasilania ((...)) O. P..

Zakłady (...)w P.w 1985 r. zmieniły nazwę na (...)O. – Przedsiębiorstwo Państwowe w P.. W 1989 r. zostało utworzone przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...)w K.”, który w dniu 1.08.1993 r. został wykreślony z rejestru przedsiębiorstw państwowych, a do rejestru handlowego wpisano Zakład (...) Spółka Akcyjnaz siedzibą w K.. W 1996 r. zmienił nazwę na (...) Spółka Akcyjna, ta z kolei połączyła się ze spółką przejmującą (...) S.A.w G..

(...) S.A. w G. zmieniła nazwę na (...) S.A. w G., który w 2007 r. został przekształcony w Spółkę (...) S.A. z siedzibą w G., która posiada Oddział w K..

Wnioskodawca jest następcą prawnym przedsiębiorstwa państwowego Zakłady (...) w P., w skład którego wchodził Zakład (...) w K..

Zakład ten przystąpił do korzystania z trwałego i widocznego urządzenia w postaci przedmiotowej linii energetycznej wysokiego napięcia 110 kV O. W.- Pd- P.. W dniu 28 g rudnia 1973 r.

Zgodnie z art. 49 kc w brzmieniu obowiązującym przed 3 sierpnia 2008 r. urządzenia służące do doprowadzenia lub odprowadzenia wody , gazu, prądu elektrycznego oraz inne urządzenia podobne nie należą do części składowych gruntu lub budynków, jeżeli wchodzą w skład przedsiębiorstwa lub zakładu. Napowietrzna linia energetyczna jest urządzeniem do doprowadzania prądu w rozumieniu art.49kc.

Przesłanka z art. 49 kc wchodzenia w skład przedsiębiorstwa jest spełniona w chwilę podłączenia wymienionych w tym przepisie urządzeń do sieci należącej do przedsiębiorstwa.

Spełnienie tej przesłanki jest kwestią faktu, z chwilą bowiem połączenia tych urządzeń w sposób trwały z przedsiębiorstwem tak że nie mogą być od niego odłączone bez uszkodzenia lub istotnej zmiany całości lub przedmiotu odłączonego, stają się częścią składową przedsiębiorstwa.

Skoro w 1973 r. poprzednik prawny wnioskodawcy pobudował przedmiotową linię wysokiego napięcia i od końca tego roku zaczął ją eksploatować, a więc zaczął korzystać z trwałego i widocznego urządzenia w rozumieniu art. 292 kc, to tym samym bieg terminu zasiedzenia przedmiotowej służebności mógł rozpocząć się najpóźniej z dniem 31 grudnia 1973 r.

Do dnia 31 stycznia 1989 r. korzystanie przez przedsiębiorstwo państwowe z nieruchomości w sposób odpowiadający treści służebności gruntowej; prowadzące do zasiedzenia służebności stanowiło podstawę do nabycia tej służebności przez Skarb Państwa. Zgodnie z art. 176 kc osoba prawna, która przed dniem 1 lutego 1989 r. miała status państwowej osoby prawnej nie mogła nabyć własności nieruchomości, ale może do okresu samoistnego posiadania wykonywanego po dniu 1 lutego 1984 r. zaliczyć okres posiadania Skarbu Państwa sprzed tej daty, jeżeli nastąpiło przeniesienie posiadania. Dokumentem stwierdzającym to przeniesienie jest decyzja Wojewody K. wydana na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy o gospodarce gruntami (Dz. U. z 1990 r. Nr 79 poz. 464/, stanowiąca swoiste uwłaszczenie państwowej osoby prawnej.

Wraz z przeniesieniem posiadania władnącej nieruchomości doszło do przeniesienia posiadania służebności gruntowych nierozzerwalnie związanych z korzystaniem z przekazanych budynków położonych na tej nieruchomości i znajdujących się w nich urządzeń energetycznych (stacji transformatorowej). Poprzednicy prawni wnioskodawcy byli posiadaczami w złej wierze, wobec czego 30 letni termin zasiedzenia upłynął z dniem 1 stycznia 2004 r.

Apelację od powyższego postanowienia złożyli uczestnicy postępowania C. S. i R. S. zarzucając naruszenie prawa materialnego – art. 292 kc w zw. z art. 285 kc; art. 292 kc w zw. z art. 172 i 176 kc oraz 351 kc. Skarżący wnieśli o zmianę postanowienia i oddalenie wniosku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy i dlatego Sąd Okręgowy ustalenia te w pełni akceptuje i uznaje za własne.

Chybiony jest zarzut naruszenia art. 292 kc w związku z art. 285 kc.

Z art. 285 kc wynika, że służebność gruntowa może przysługiwać: właścicielowi nieruchomości władnącej, użytkownikowi wieczystemu gruntu stanowiącego własność państwową (art. 233kc) o państwowej osobie prawnej w odniesieniu do wchodzącej w skład zarządzanego przez nią mienia – nieruchomości, jeżeli użyteczność tej nieruchomości ulegnie zwiększeniu przez ustanowienie tego prawa) zob. A. W. – (...) Prawa Cywilnego Tom II, Prawo własności i inne prawa rzeczowe, O. 1977 s. 681).

Z powyższego wynika, że służebność nie może przysługiwać innym podmiotom, gdyż nieuchronnie wiąże się z określoną reakcją osoby, której ma przysługiwać do nieruchomości władnącej.

Służebność gruntową mogą nabyć przez zasiedzenie również jedynie osoby, których stosunek do nieruchomości władnącej polega bądź na własności bądź użytkowaniu wieczystym lub zarządzie w wypadku państwowej osoby prawnej.

Ponadto należy skazać, że osoba na rzecz której przeniesiono posiadanie nieruchomości władnącej uprawniona jest do posiadania służebności nieruchomości zawsze jest obciążona na rzecz właściciela, a nie jedynie posiadacza nieruchomości (zob. St. Rudnicki – Komentarze do k.c. Własność i inne prawa rzeczowe W-wa 1996 r. str. 344).

Poprzednik prawny wnioskodawcy - Przedsiębiorstwo Państwowe Zakład (...) w K. przed przekazaniem mu w 1991 r. w użytkowanie wieczyste gruntu położonego w O. przy ul. (...) zarządzało ta nieruchomością w imieniu Skarbu Państwa. Na przedmiotowej nieruchomości zbudowana została trafostacja, która zmieniła przeznaczenie gospodarcze nieruchomości. Po pobudowaniu trafostacji zwiększenie użyteczności nieruchomości (art. 285 kc) polega na tym, że odbiera ona energię elektryczną o określonych parametrach, zmienia te parametry i przekazuje do następnego punktu odbioru. Tego rodzaju zwiększenie użyteczności może mieć miejsce tylko wówczas jeżeli właściciel nieruchomości, na której znajduje się trafostacja (nieruchomość władnąca) może korzystać w oznaczonym zakresie - polegającym na korzystaniu z linii wysokiego napięcia - z nieruchomości obciążonej

Tylko w takiej sytuacji nieruchomość władnąca może pełnić swoje funkcje o zwiększonej użyteczności. Nie ulega wątpliwości, że posiadanie przez poprzedników wnioskodawcy służebności polegało na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia.

Na nieruchomości są bowiem usytuowane słupy podtrzymujące trakcje wysokiego napięcia, które niewątpliwie stanowią urządzenie zarówno widoczne, jak i trwałe. Wnioskodawca korzysta z tego urządzenia (podobnie jego poprzednicy prawni) i to korzysta w zakresie odpowiadającym treści służebności, jest więc posiadaczem tej służebności.

Bezzasadny jest również zarzut naruszenia art. 292 kc w zw. z art. 172 i art. 176 kc oraz art. 351 kc.

Skarżącym umknęło rzeczywiste brzmienie art. 176 kc, z którego jasno wynika, że zaliczenie posiadania poprzednika może nastąpić, jeżeli podczas biegu zasiedzenia nastąpiło przeniesienie posiadania. Wbrew stanowisku apelacji przepis ten nie uniemożliwia przyjęcie, iż dopuszczalne jest zaliczenie czasu posiadania Skarbu Państwa do czasu posiadania poprzednika prawnego wnioskodawcy i to właśnie od końca 1973 r. do 31. 01, 1990 r. kiedy to znowelizowano art. 128 kc w sposób uniemożliwiający państwowym osobom prawnym uzyskanie własności nieruchomości ,a a co za tym idzie również zasiadywać służebność na swoją rzecz.

Sposoby pochodnego nabycia posiadania regulują art. 348- 351 kc.

Zasadnie uznał Sąd rejonowy, iż wnioskodawca wykazał, że po 31 stycznia 1989 r. nastąpiło przeniesienie posiadania służebności przez Skarb Państwa an rzecz poprzednika prawnego wnioskodawcy tj. przedsiębiorcy.

Nastąpiło to powołanymi przez sąd orzekający decyzjami Wojewody K., w której zawarta była wola Skarbu Państwa przeniesienia nie tylko władztwa nad urządzeniami energetycznymi ale również przekazania posiadania służebności gruntowej nierozzerwalnie związanej z jej korzystaniem.

Dodać bowiem należy, że funkcja linii energetycznej polega na przesyłaniu energii między stacjami oraz między producentami a odbiorcami energii. Konfiguracje techniczne w ramach sieci mogą być bardzo różne. Linia energetyczna jest połączona ze stacją lub stacjami energetycznymi, spośród których większe usytuowane są zazwyczaj na nieruchomościach należących do przedsiębiorstw energetycznych (właścicieli lub użytkowników wieczystych).

Ustalony wreszcie przez Sąd orzekający termin nabyci a służebności nie budzi żadnych wątpliwości.

Mając powyższe na uwadze, należało na podstawie art. 385 kpc w zw. z art. 13§2 kpc orzec jak w sentencji.